

Bohusarvet

**ETT PRENUMERATIONSERBJUDANDE
FRÅN BOHUSLÄNS HEMBYGDSFÖRBUND**

Gråärter och Bondbönor i min barndoms skafferi på 1940-talet

av Barbro Östlund, mathistoriker och författare

Blommande gråärt

Den 150-200 cm långa stjälken med klängen behöver stöd för att utveckla välmatade baljor med frön.

I Bohuslän har man därför samodlat ärter med bondbönor.

Foto: Claes Jansson, Bohusläns museum

När sommaren gick mot sitt slut och gråärtans vackert lilafärgade blommor övergått till ärtskidor, som vi kallade hamsar, var det dags för oss barn att plocka några, som skulle kokas till kvällsmat. Vi plockade i ytterkanten av åkern för att inte trampa ner någon planta. Mor satte en gryta med vatten på vedspisen, hällde i hamsarna, saltade och lät dem koka tills de blev mjuka. Vattnet hälldes av och grytan sattes fram på köksbordet. Vi fick varsin djup tallrik och försökte, trots att de var ganska varma, att plocka ur ärterna med fingrarna. När vi fått en hög ärter på tallriken hällde vi på kall mjölk och åt. Det var mycket gott. Vad vi då inte visste var att femtio år senare skulle denna maträtt kallas en näringsrik måltid med närodlade och ekologiska produkter.

På hösten när ärternas och bönornas baljor var fullmatade var det dags för skörd. Då väntade ett tungt arbete med vilket alla hjälptes åt. Med hjälp av stegar kunde skörden hängas upp på den höga krakemärren. Även om bohusläningen levde mycket sparsamt i vardagen, blev det så mycket festligare när skörden bärgades och det ordnades med t.ex. krakekalas. Då bjöds på allt vad huset hade av mat och dryck. Hembakat tunnbröd, hemkärnat smör, hemystad ost, sill, äggost, brynost, köttbullar, risgrynspudding eller pannkaka som det ofta kallats i Bohuslän. Kokt saltlänga med äggsås, kokt potatis och som efterrätt sagosoppa. Naturligtvis har matsedeln varierat på olika platser och efter ekonomiska förhållanden, men äggosten var ett måste.

Krakemärren hos Lars Eliasson i Solberga, Kode, den enda kvarvarande i Bohuslän. Bistra vintrar kunde det hända att slanorna gick upp i rök. När våren kom beställdes material till nya slanor från granrikare trakter inåt landet.

Foto: Gunnar Malm, Bohusläns museum

Maritimt på Hyllan

Under en helg varje höst flyttar en bit av det maritima kulturarvet i Bohuslän in på Bohusläns museum. Under två dagar presenterar maritima föreningar sin verksamhet genom miniutställningar, föredrag, bildspel, böcker med mera.

Vid förra Maritimt på Hyllan innehöll dagarna också ett 20-tal programpunkter om allt ifrån föredrag om skeppsmask och den sista skonaren Isolda till motorkörningar och skådespel om sill. Maritimt på Hyllan är ett samarrangemang mellan Föreningen Allmogebåtar, BHF och Bohusläns museum.

Skådespelet "Sillå kommer" med Tjörns hembygdsförening som spelades under Maritimt på Hyllan. Foto: Marika Russberg

Sveriges Hembygdsförbund

Pågående projekt

Hus med historia

Hus med historia är en särskild satsning på hembygdsgårdarnas byggnader.

Under 2010 och 2011 satsar regeringen 15 miljoner kronor per år på projektet till byggnadsvårdsinsatser.

Sveriges Hembygdsförbund samordnar projektet, ger stöd till de regionala hembygdsförbunden och arbetar med konferenser, information och andra aktiviteter som kan leda till en långsiktig kunskapsuppbyggnad om hembygdsgårdarnas kulturmiljö och byggnadskultur.

Kulturarvet och toleransen

Ungdomsstyrelsen har beviljat 490 000 kr i bidrag till Sveriges Hembygdsförbunds projekt Kulturarvet och toleransen. Projektet ska lyfta fram kulturarvet som en inkluderande gemensam samhällsangelägenhet och motverka into-

lerans, rasism och islamofobi. Sveriges Hembygdsförbund har tidigare fått 400 000 kr i bidrag från Kulturrådet till samma projekt. I samarbete med Expo, en stiftelse som kartlägger antidemokratiska, högerextrema och rasistiska tendenser, genomför Sveriges Hembygdsförbund en intern utbildning som ger kunskap och beredskap för att hantera intolerans och främlingsfientlighet.

Kulturturism

Tillsammans med hembygdsföreningarna ska Sveriges Hembygdsförbund utveckla en modell för kulturturism och förbereda marknadsföring av föreningarna på Internet.

Läs mer om projekten på www.hembygd.se här kan du också anmäla dig för att få Sveriges Hembygdsförbunds digitala nyhetsbrev.

Byggnadsvård Nääs

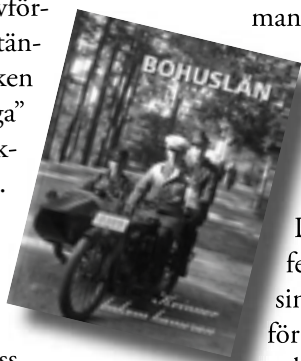
... arrangerar många spännande och nyttiga kurser i allt från fönsterrenovering, renovering av järnspisar och isolering, värme i gamla hus och snickeri för skräckslagna till smide, broderi, trädgård, medeltida dans och tango!

Läs mer på www.bvn.se

Årsboken Bohuslän 2009

– Kvinnor bakom kameran

Årsboken lyfter fram kvinnliga fotografer i vårt område. Fotograferingskonsten innebar ett helt nytt yrke och därmed en möjlighet för kvinnor att skaffa sig en profession, vara självförsörjande och leva ett självständigt liv. Tidigare var få yrken tillgängliga för "vanliga" kvinnor, exempelvis sjuksköterska eller lärarinna. Fotografiet är så en självklar del i vårt liv idag att vi sällan ägnar en tanke åt hur det var före fotograferingskonsten och dess möjlighet till snabb utbildning. Den var en betydelsefull teknisk landvinning, men innebar också att "vanligt" folk fick möjligheten att låta avbildas sig, tidigare var det endast välbe-

ställda som hade denna möjlighet. Tack vare kameran är människor och miljöer som annars knappast skulle varit tillgängliga för oss efterkommande, bevarade på foto.

Författare är museitjänstemän och verksamma i hembygd rörelsen som gjort ett representativt urval av fotografer. De kvinnliga fotograferna är nu fler än någonsin. Som en representant för dessa presenteras den nu verksamma fotografen, Susanna Leibovici, vars bilder ställs ut på Bohusläns museum 2010.

Ur förordet av Viveka Overland, redaktör

Du missar väl inte BHF:s digitala nyhetsbrev som kommer en gång i månaden?!

Anmäl dig på bohuslans.hembygdsforbund@vgregion.se

Sveriges historia

I år startar den största satsningen någonsin i tv på en serie om Sveriges historia. I tolv avsnitt, hälften våren 2010 och återstående program våren 2011, tar Dick Harrison, professor i historia, och Martin Timell med tittarna på en resa genom Sveriges historia, från stenålder fram till idag. BHF uppmärksammar satsningen bl.a. genom aktiviteter som en Historiekväll med Dick Harrison och genom att knyta an till temat i skolprojektet *På spaning efter hemma*. Läs mer på www.hembygdbohus.se Klicka på Skola, barn och unga.

Bohusarvet

är tidskriften som...

- skildrar Bohusläns natur- och kulturarv
- innehåller reportage och artiklar om och från 98 kulturarvsföreningar i f.d. Göteborgs och Bohus län
- presenterar aktuella skrifter och böcker med anknytning till natur- och kulturarvet samt den ideella kulturarvssektorn
- ger dig information om Bohusläns museums verksamhet
- tipsar om kurser, seminarier och föreläsningar
- består av drygt 30 sidor och är rikt illustrerad med foton på flera färguppslag
- ges ut med 4 nr/år
- har en prenumerationsavgift på endast 100 kr för 4 nr inkl. porto.
- ingår i årsavgiften på 300 kr för enskilda medlemmar i Bohusläns Hembygdsförbund tillsammans med Årsboken Bohuslän
- ingår i medlemskapet för föreningar som är anslutna till Bohusläns Hembygdsförbund med 7 ex/nr

Jag vill prenumerera på Bohusarvet för 100 kr/år och får min första tidning + ett tidigare nummer*. Därefter får jag Bohusarvet som tillsvidareprenumeration.

Namn:

Adress:.....

E-post:.....

* till de första 200 prenumeranterna

Skicka till Bohusläns Hembygdsförbund
Box 403, 451 19 Uddevalla
eller bohuslans.hembygdsforbund@vgregion.se

Jag vill ge bort en prenumeration på Bohusarvet för 100 kr/år. Prenumeranten får sin första tidning + ett tidigare nummer*.

Namn på prenumeranten.....

Adress:.....

Fakturamottagare, namn:.....

Adress:

* till de första 200 prenumeranterna

Skicka till Bohusläns Hembygdsförbund,
Box 403, 451 19 Uddevalla
eller bohuslans.hembygdsforbund@vgregion.se

**Bohusläns
Hembygdsförbund**